

Heel Heemskerk Beweegt

- Iedereen doet mee -

mei 2018

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Strategische visie 'Het geheim van de IJmond'	4
3	Beleidsprogramma Algemene Voorzieningen	4
4	Maatschappelijke ontwikkelingen	5
5	Uitgangspunt: Heel Heemskerk beweegt!	5
6	Proces en procesplanning	7

Geregistreerd onder nummer OD/2018/220601

1. Inleiding

Omdat de nota Heemskerk Sport en Bewegen tot en met 2017 loopt, en de rol van sporten en bewegen als middel in de samenleving stevig in ontwikkeling is, is het noodzakelijk om onze visie op sporten en bewegen aan te laten sluiten bij deze actuele inzichten en ontwikkelingen. Dit biedt ons tevens de gelegenheid om een lange termijnperspectief met uitgangspunten op te stellen.

Uitgangspunten die aansluiten bij de trends en ontwikkelingen die uitgewerkt zijn in de Sport Toekomst Verkenning (STV) van het SCP. Dat maakt het mogelijk om voor te sorteren op de mogelijkheden die het Rijks Regeerakkoord 2017-2021 biedt en de verantwoordelijkheden die wij krijgen op het snijvlak van ruimtelijke ordening, volksgezondheid en sport vanwege de Omgevingswet. We willen als gemeente toekomstgericht inspelen op deze maatschappelijke ontwikkelingen, waarbij we steeds een vertaalslag maken naar Heemskerk.

Deze sportvisie mobiliseert de reeds aanwezige kracht van sport en bewegen in Heemskerk en stimuleert en ondersteunt verdere ontwikkeling daarvan, zodat een krachtige bijdrage kan worden geleverd om in samenwerking met andere beleidsterreinen doelstellingen in het sociaal domein te realiseren. Het is onze visie op een structurele inzet van sport en bewegen.

2. Strategische visie 'Het geheim van de IJmond'

In de strategische toekomstvisie van de gemeente Heemskerk (2009), wordt de koers uitgezet voor de gemeente. Heemskerk gaat voor een goede leefbaarheid in buurten en betrokken bewoners. Inclusief en meebewegen zijn kernwoorden. De gemeente zet hiertoe in op onder andere sport. Voorzieningen en recreatiemogelijkheden staan in het teken van gezondheid, zorg en wellness. Het streven voor sport, recreatie en zorg in Heemskerk is dat, door duidelijk en vroegtijdig in te zetten op genoemde terreinen, Heemskerk in 2040 een positie heeft weten te verwerven in de regio.

3. Beleidsprogramma Algemene Voorzieningen

'Iedereen doet mee!' dat is de ambitie van de gemeente. Heemskerk wil een vitale en sociale gemeente zijn, met actieve Heemskerkers, met zorg voor elkaar en met aandacht voor een gezonde leefstijl, voor sport en bewegen.

Met de inzet van sport en bewegen als middel wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma. In het plan van aanpak algemene voorzieningen zijn drie kerndoelen geformuleerd.

Meedoen en ontmoeting: Iedereen doet mee

Door te sporten doen inwoners actief mee in de samenleving en ontmoeten zij andere inwoners. Door een stimulerende buitenruimte te creëren, die uitnodigt tot bewegen, brengen we bewegen laagdrempelig en dichtbij de bewoners.

Zelfredzaamheid en ondersteuning: Gezonde Leefstijl

Door middel van sport kunnen we mensen in de samenleving op weg helpen naar een betere zelfredzaamheid. Sporten draagt bij aan een gezonde leefstijl en preventie. Sportverenigingen bieden een omgeving waar inwoners, jong en oud, veilig mee kunnen doen. Door samenwerking zetten we sporten en bewegen in voor specifieke doelgroepen, waardoor zij het als een kleinere stap ervaren om 'mee te doen' aan de samenleving.

Samenredzaamheid en inwonerskracht: Samenwerken

We willen sport- en beweegaanbieders stimuleren om meer samen te werken, met elkaar en met andere relevante maatschappelijke partners. Door samenwerking staan zij sterker en weten zij elkaar gemakkelijker te vinden.

4. Maatschappelijke ontwikkelingen

Landelijk zijn er maatschappelijke veranderingen te zien die sport en bewegen beïnvloeden en ook voor het sporten en bewegen in Heemskerk voor uitdagingen zorgen (Sport Toekomst Verkenning SCP, www.sportenbewegenincijfers.nl, 2017). Deze trends en ontwikkelingen vormen een belangrijke opmaat naar de visie voor de toekomst.

Zelf bepalen waar, wanneer en met wie je sport

Meer mensen gaan buiten de vereniging om sporten, op tijdstippen waarop het voor hen past, met activiteiten die bij hun belevingswereld passen. Mensen sporten vaker individueel of in zelfgevoemde groepen en op niet-traditionele locaties, daardoor zal lidmaatschap van verenigingen af nemen. Het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging is tussen 2006 en 2014 gedaald met ruim 11%. Deze daling is vooral zichtbaar bij mensen tussen de 40 en 70 jaar. Bij kinderen tot 10 jaar is wel een stijging te zien in sportlidmaatschap. Er van uitgaande dat deze trend doorzet, zal het aandeel mensen dat lid is van een sportvereniging naar verwachting dalen naar bijna 19% in 2030.

Druk op vrijwilligers

Ook vrijwilligers, de drijvende kracht van verenigingen, vragen meer flexibiliteit. Ze binden zich minder aan één club, doen verschillende (kleine en overzichtelijke) vrijwilligersklussen in plaats van langdurige activiteiten. Sportverenigingen moeten bovendien concurreren met de stijgende vraag naar vrijwilligers op andere terreinen (mantelzorg, buurtparticipatie, cultuur en recreatie).

Gezondheid en vitaliteit

Nederlanders vinden gezondheid het allerbelangrijkste in het leven. De verwachting is dat aandacht voor 'welbevinden' (gezonde geest in een gezond lichaam) en het streven naar (behoud van) jeugdigheid, vitaliteit en uiterlijke schoonheid de komende jaren zullen toenemen. Deze trend wordt versterkt door de toenemende aandacht voor preventie (roken, overgewicht, zie ook het regeerakkoord, www.kabinetsformatie2017.nl). Tegelijkertijd is Nederland kampioen 'zitten'. Dat begint al op jonge leeftijd: kinderen spelen minder buiten. Dit heeft een negatieve invloed op de algehele ontwikkeling van hun motorische vaardigheden.

Demografische ontwikkelingen

Sportaanbieders hebben of krijgen in de toekomst te maken met meer ouderen, migranten en mensen met een chronische aandoening. Zij maken deel uit van de (potentiële) sportpopulatie. Dit heeft te maken met de toenemende vergrijzing, de veranderende bevolkingssamenstelling, waaronder meer migranten en hun nakomelingen (in 2030 is ruim 14% van de bevolking niet-westerse migrant) en een stijging van het aantal mensen met één of meerdere chronische aandoeningen. Onder aan de streep blijft de sportdeelname gelijk, vergrijzing en migratie doen sportdeelname dalen, terwijl de toenemende aandacht voor een gezonde leefstijl de sportdeelname juist weer doet stijgen.

Sociale en/of culturele ontwikkelingen

Een andere trend is dat mensen meer en meer een 'totaalbeleving' willen als ze sporten. De vrije tijd wordt in toenemende mate een zoektocht naar belevenissen en een manier om uiting te geven aan de eigen identiteit en leefstijl. Een sport moet vooral leuk zijn om te beoefenen: voor 75% van de sporters is dit een reden om te gaan sporten. Bovendien zien we dat mensen er steeds vaker voor kiezen om verschillende sporten af en toe te doen, dan om zich volledig te concentreren op een of enkele activiteiten. Sportevenementen zoals color- en mud-runs, urban sports, toertochten en marathons worden belangrijker. Dit vraagt iets van de manier waarop sportverenigingen hun aanbod organiseren.

5. Uitgangspunt: Heel Heemskerk beweegt!

Heemskerk gaat voor een toekomstbestendig sportbeleid, waarbij men sport omdat het leuk is, en waarbij sport ook een middel is om doelen in het sociaal domein te behalen. Nu de financiële situatie van Heemskerk, de economie en de arbeidsmarkt aan trekken, krijgt de gemeente de kans om de

ambitie in de strategische visie na te streven, namelijk 'vanuit de hele omgeving komen mensen naar Heemskerk om gebruik te maken van de wellness en sportfaciliteiten'. Deze visie richt zich met name op de wijze waarop we als gemeente sport en bewegen positioneren binnen het sociaal domein en uniek willen maken voor de omgeving.

Centrale ambitie

Door sport en bewegen is Heemskerk vitaal en sociaal. Heemskerkers zijn actief zowel in het georganiseerde sportaanbod als daar buiten en werken samen om het bewegen van allen te stimuleren. De omgeving nodigt voor jong en oud uit om te bewegen, waardoor een gezonde leefstijl laagdrempelig en dichtbij is.

Deze centrale ambitie willen we bereiken door in te zetten op drie speerpunten. De rol van de gemeente is die van stimulator, facilitator, ondersteuner en verbinder.

Definitie

We hanteren in deze startnotitie een brede opvatting van het begrip sport, namelijk: sport is het geheel aan sport- en beweegaanbod en –voorzieningen, sport- en beweeggedrag en -beleving via media en bezoek.

Speerpunten

- Toekomstbestendige verenigingen
- Sport- & beweegstimulering en bevorderen van een gezonde leefstijl
- Stimulerende en uitdagende omgeving die uitnodigt om te bewegen

Toekomstbestendige verenigingen

Gelet op de trends en de maatschappelijke ontwikkelingen staan verenigingen voor grote uitdagingen. Deze uitdagingen zijn niet nieuw. De ledenaantallen nemen af en het is voor verenigingen lastig om vrijwilligers te vinden. Daarnaast wordt het financieel steeds moeilijker voor verenigingen. De verenigingen in Heemskerk staan echter midden in de samenleving, werken vaak vanuit het oogpunt van maatschappelijke betrokkenheid en zijn laagdrempelig qua kosten en bereikbaarheid. In de sportnota 2013-2017 werd de ambitie benoemd dat 'Alle Heemskerkers de mogelijkheid moeten hebben om uit oogpunt van gezondheid, ontplooiing, vorming en ontmoeting aan enige vorm van sportbeoefening te doen'. En daar wordt hard aan gewerkt. Voortgaande maatschappelijke ontwikkelingen vragen echter om aanpassing van de aanpak.

De belangrijkste taak van sportaanbieders is en blijft het aanbieden van mogelijkheden voor sport en bewegen. Tegelijk zijn zij steeds meer partner bij het oppakken van andere maatschappelijke doelstellingen. Sport is een kansrijk hulpmiddel bij maatschappelijke uitdagingen. Dit willen we optimaal benutten. Hierbij richten we ons op de thema's participatie, gezondheid en welzijn. Daarnaast is verbinding van de sportaanbieders met onderwijs, cultuur en recreatie en andere (sociale) partners van groot belang.

Ambitie: De gemeente Heemskerk benut de kracht van sport en de sportinfrastructuur om daarmee naast sportplezier ook positief bij te dragen aan ontmoeting, activering, gezondheid, preventie en mee doen in de samenleving.

Sport- & beweegstimulering en bevorderen van een gezonde leefstijl

De gemeente zet in op een leven lang bewegen en sporten om fit en gezond te blijven. Daarbij haken we aan op de nieuwe beweegnorm. De nieuwe beweegrichtlijn adviseert volwassenen om wekelijks ten minste twee en een half uur matig intensief te bewegen en kinderen dagelijks minstens een uur.

Ook worden voor beide groepen spier- en botversterkende activiteiten aanbevolen. Dit alles verlaagt het risico op chronische ziekten als diabetes, hart- en vaatziekten, en psychische klachten en, bij ouderen, botbreuken. De Gezondheidsraad adviseert de minister van VWS om te stimuleren dat mensen blijvend meer bewegen en minder stilzitten (www.Gezondheidsraad.nl)

We willen inwoners van Heemskerk stimuleren tot een gezonde leefstijl, om dat te bereiken werken we aan een gezonde omgeving die (laagdrempelig) uitnodigt tot sporten en bewegen.

Er zijn doelgroepen die hierbij om specifieke aandacht vragen, omdat zij lager scoren op bewegen en gezond gedrag dan de gemiddelde Heemskerker of omdat het bij een doelgroep belangrijk is dat de basis voor sport en bewegen wordt gelegd. Denk daarbij aan kinderen en jongeren, kwetsbare ouderen (67+), mensen met een beperking of mensen in een achterstandssituatie.

Ambitie: Alle doelgroepen hebben de kans en worden gestimuleerd om sportief te bewegen. Daardoor zijn meer inwoners van Heemskerk meer gaan sporten en bewegen.

Stimulerende omgeving die uitnodigt om te bewegen

We onderkennen de ontwikkeling dat ongeorganiseerd sporten steeds belangrijker wordt. De gemeente investeert in een groene, gezonde omgeving om bewegen van inwoners te faciliteren. Het gaat hier bijvoorbeeld om (toer)fietsen, (hard)lopen, fitness en freerunning, zogenaamde 'urban sports'. Heemskerk wil hierin een innovatieve gemeente zijn. Dit vraagt om een herijking en een andere blik op sport, accommodaties en ruimte. We willen dat de bestaande accommodaties in kwaliteit, toegankelijkheid en spreiding bijdragen aan een uitnodigend klimaat, dat zowel de buitenruimte als de binnenruimte een uitnodigende en uitdagende omgeving is voor inwoners om te sporten en te bewegen. Via kleine aanpassingen in de openbare ruimte gaan we elementen toevoegen die uitnodigen tot sporten en bewegen. Onze wens is dat sportieve recreatie nadrukkelijk wordt mee genomen bij de invulling van ruimtelijke plannen. Om de visie op sporten en bewegen een goede vertaalslag te laten krijgen in de omgevingsvisie en het omgevingsplan zullen we de vier thema gebieden (buitengebied, woongebieden, centrumgebied en bedrijventerreinen) terug laten komen.

Ambitie: Sportverenigingen, andere sportaanbieders en individuele sporters beschikken over voldoende, kwalitatief goede en toekomstbestendige (multifunctionele en duurzame) voorzieningen die het bewegen gemakkelijk, laagdrempelig (oa. betaalbaar) en dichtbij brengen. Inwoners kunnen op hun eigen manier en moment met plezier bewegen. Door gebruik van innovatieve middelen in de binnen- en openbare ruimte oefent de gemeente aantrekkingskracht uit op inwoners uit de wijde omgeving.

6. Proces en procesplanning

De gemeente Heemskerk heeft een regierol voor de implementatie van haar visie op sporten en bewegen. Omdat bovengenoemde speerpunten en ambities op de grens liggen van sport en andere beleidsterreinen, wordt waar mogelijk samen gewerkt met terreinen als publieke gezondheid, WMO, jeugd- en jongerenwerk, welzijn, minima, onderwijs, het vrijetijdsdomein en het fysieke domein. Bij de uitwerking van de nieuwe visie op sport wordt nadrukkelijk de relatie gelegd met de uitwerking van de visie Tolhek.

Procesplanning

De gemeenten werkt omgevingsbewust en betreft – bijvoorbeeld door middel van de Factor C methode – betrokken partijen en belanghebbenden bij beleidvorming en uitvoering. Beleid dat in samenspraak met de omgeving tot stand is gekomen. Verenigingen en belanghebbenden in Heemskerk moeten kennis kunnen nemen van de uitgangspunten van de gemeente en de mogelijkheid krijgen hun visie te ventileren. Bovendien moeten zij een rol kunnen spelen in het concretiseren van de visie in een Uitvoeringsagenda/Plan van Aanpak.

November 2017	Startnotitie voor Sport en Bewegen 'Heel Heemskerk Beweegt'.
December 2017	Intern informeren van collega's van andere beleidsterreinen, in eerste instantie van het Sociaal Domein, aansluitend ook de andere domeinen. Ophalen van tips om de beleidsvisie te versterken en te verbinden met bovengenoemde terreinen.
Januari 2018	College informeren over inhoud en proces.
Februari 2018	Toetsen van de visie aan sport- en beweegaanbieders. Herkennen zij zich in de ontwikkelingen en uitdagingen. Kunnen zij zich vinden in de speerpunten? Willen zij een rol spelen in de uitwerking van deze visie en ambities? Welke? Welke sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen zien zij? Doel: groep samen stellen van mensen die mee willen denken over de invulling van de (sport)visie en vertaling daarvan in een plan van aanpak (denktank). Bijeenkomst(en) met behulp van externe begeleiding in te vullen. Begeleiding door VSG.
Maart 2018	De gemeentelijke startnotitie (dit stuk) omzetten tot een door de sportverenigingen en beweegaanbieders gedragen sportvisie.
April- September	'Iedereen doet mee', Heemskerkse organisaties en bewoners (burgerparticipatie) worden gevraagd om mee te denken over de uitwerking van de ambities in concrete doelen en om een rol te hebben in het realiseren daarvan. Vanuit hun kennis, expertise en perspectief kunnen juist zij de stappen bepalen die nodig zijn om te komen van hoe het nu is, naar hoe we het willen. Via de initiatieven die er al zijn willen we de inwoners bereiken die wel willen sporten en/of bewegen, maar geen lid zijn van een vereniging, de kwetsbare burgers en de burgers die wel willen bewegen, maar niet willen of kunnen sporten. Het idee is om per speerpunt een 'Denktank' vast te stellen die mee denkt over een uitvoeringsagenda/plan van aanpak voor dat speerpunt. Daarbij sluiten we liefst aan bij bestaande gremia. De bovengenoemde denktank vanuit sportverenigingen en beweegaanbieders zullen we vragen om mee te denken over het speerpunt 'Toekomstbestendige verenigingen'. We beschikken in Heemskerk over een stuurgroep JOGG/GIDS, in deze stuurgroep, onder leiding van portefeuillehouder Sociaal Domein de heer Beentjes, zijn relevante partijen op bestuurlijk niveau vertegenwoordigd (naast de beleidsmedewerkers sport en volksgezondheid, een externe vertegenwoordiger van de GGD, Welschap, Socius, Onderwijs, Jeugd gezondheidszorg en Team Sportservice). De stuurgroep adviseert de portefeuillehouders over het ambitieniveau en doelstellingen met betrekking tot gezondheidsachterstanden (GIDS) en Gezonde Leefstijl (JOGG). We gaan onderzoeken of deze stuurgroep mee wil denken over de uitvoeringsagenda voor het speerpunt 'Sport & Beweegstimulering en bevorderen van een gezonde leefstijl'. Voor het laatste speerpunt 'Stimulerende en uitdagende omgeving' denken we om via een Digipanel input op te kunnen halen. De rol van de gemeente is stimuleren, faciliteren, ondersteunen en verbinden. Op deze wijze zal de startnotitie vanaf april worden uitgewerkt in een plan van aanpak. Ook de financiële vertaling wordt daar in meegenomen.